

a son *trast* se més, segons havien acostumat», *Curial*, 87 (NCL. I, 138); «manà sots pena de excomunió que ningun fadrí gose estar en algunes de dites capelles, dient-se los oficis divinals, ni en les del *trast* de les dones», Sòller 1595 (*DAG.*); «en lo *trast* que-y ha del cor a la capella de la gloriosa sancta Eulàlia, se posà una grada de alsada de quatre pams, poc més o manco», Bna. 1641 (*BABL VIII*, 23).

D'aquesta idea d'un espai en les cerimònies o en la vida religioses, ve l'ús metafòric amb què compara la Verge el poeta barceloní Pere Martines, c. 1450: «repar molt fort contra tota tempesta / y clar faró per no errar la via, / past excellent, dolça, suau Maria, / piadós *trast* als invocants molt presta» (*BABL XVIII*, 193-4); no hi ha cap raó per creure que aquí designi una biga o tros de fusta (seria comparació ben impiadosa) com suposa *AlcM*, donant-ho com a testimoni únic d'aquesta acc. en català i en romànic: cal esborrar doncs l'acc. § 2 d'*AlcM*. Vegeu, en canvi, l'ús que documenta quatre apartats més avall.

En canvi sí que, en tot cas, sembla haver-hi alguna altra prova, del sentit d'escon o divisió d'un edifici religiós (no tan evident si és l'una cosa o l'altra): «--- processó de --- fadrines qui anaven davant del Crucifix, cridant de *trast* en *trast*: —Senyor ver Déu misericòrdia!» c. 1512 (*Ardits III*, 405). I sembla reprendre això, i especialment aquell *trast de les dones*, de 1595, el català Pere Torrellas en una poesia de mj. S. xv, on sembla aplicar el «*traste común de las mujeres*», figuradament a llur naturalesa o condició: que és el testimoni més antic del mot en llengua castellana (*DCEC/DECH TRASTE*): bona comprovació, la naixença catalana d'aquest poeta, del fet que el cast. *traste* és un manlleu del català, com ho indica també la -e, anòmala segons fonètica castellana, i la data tardana de l'aparició del mot en aquesta llengua.³

En l'acc. 'cada una de les barretes transversals de la guitarra i instruments semblants' usades per tocar, prement-hi les cordes: es deu tractar de la comparació amb els bancs de la galera o els escons del temple: la tenim ja en català en OPou: «viola de arc --- *los trats* (-sts) > -ts com en *aquets*, *pots*): spatia, -orum», OPou (*TbPu.*, 169); havent-hi -e final també deu ser manllevat en aquesta acc. el cast. *traste* que allí tenim molt documentada en Nebrixa (1495), Cervantes, Lope de Vega, Oudin etc.

És possible i versemblant que d'aquí surti la locució *dur el trast* d'una casa, d'una feina, 'portar-ne el pòndol, governant-la, la feina', potser contribuint-hi la idea de *trastejar* 'moure els trastos domèstics' o la de 'dur el primer rang' (o, una mica, de totes tres coses): «afinada per l'ambient professoral de l'escola, més que per la magra cultura paterna; preparada dejorn per la fatalitat a dur el *trast* de la casa, pujà prudent i alegre, sense recances ni timideses»; «ni tampoc el senyor Jeroni era un home de puny segur per a dur el *trast* complicat de la masia de Montsant», «el senyor Jeroni, que no es veia en cor de comandar el *trast* de la casa, ara que calia cagpirar-ho tot, sentia un defalliment i un segament de cames que li feien perdre l'agre

de la vida», Coromines (*Silèni III*, 59; VI, 90; XIII, 166.24=O. C., 67b16).

L'ús i acc. més repetits en els segles baixos és la dels llocs que ocupen, i els corresponen, les persones, en una ambaixada o missatge, en una desfllada o tropa o processó, en una assemblea pública etc.: «los consellers ordenaren los que allí eren per acompanyar al veguer ---: metent primer lo honorable regent del bienni passat, e lo regent nou, al terç *trast* ---» a. 1476 (*Ardits II*, 535). «Ypòlit anà a --- los conestables --- de la gent de peu, e dix-los --- —Tirant és vengut ab molt gran stol, e --- té --- de ferir en les fustes dels moros: per què, és de necessitat que tots vos poseu en orde; e cascun capità ab la sua gent se pose en la muralla en lo loc que li és stat assignat ---». Cascú aplegà la sua gent, e posaren-se cascuns en son *trast*: e stigueren aquí tota la nit --- molt sàviament e ---», *Tirant* (Galba?, Ag. iv, 208.10); i veg-ne altres cites dels *Ardits* etc. en els *DAG.* i *AlcM*, des de c. 1460 (*CoDoACA XXI*, 250) fins a tot el S. XVI: com ara: «*trast* primer: lo Rble. Veguer», «quart *trast*», «7è *trast*: Mn. M. J. de Vilatorra», «los consellers anaven per sos *trasts*: ---» etc.

D'aquí modernament l'acc. 'paratge o lloc assignat per fer-hi alg. c.: edificació, obra, que ha de fer algú, trajecte en què discorre alg. c.': «En la vila de Santa Margarita no pugan ser amerats --- llins y càniums --- si no és en la Albufera, y a son *trast*» a. 1513 (*BSAL VIII*, 91b): entenguem sigui l'àmbit destinat a l'amerada de lli etc., sigui tot el tros d'albufera pertanyent a la vila de Sta. Margarida (i no a Alcúdia etc.).

És sobretot de Men. (molt viva) l'acc. 'solar de terra (que en principi es destinava a edificació)', com ens diu del consell municipal d'Aiaior una «carta de la universitat de Hylayor, de un *trast* de terra adquirió de M. Pons» a. 1626 (*HéSanz, Arch. Mun. Alayor*, 23); car en aquella illa «las casas ocupan un solar (*trast*)» (id., *Comp. de Geogr. de Men.*, p. 66n., XLIV, 49.21); i l'Arx. Ll. Salvador el precisa com un «solar rectangular de 5 metres per 20 o 25», afegint que cada casa de Maó sol tenir un *trast*; les dels rics, dos *trasts*, mentre que cases de tres *trasts* són raríssimes (*Die Balearen II*, 308); un paredador o paleta improvisat ha de fer una llar («*escaufa-panxes*») i fogar, alhora, de cuinar el feia massa encongint i escanyolit (*encuhit*): «nou haurien pogut cuinar / perque es *trats* era petit» (JoVivó, mj. S. XVIII: sembla, passat que hi hagi err. tip., forma analògica tretada del plural *tra(s)ts*), Camps Merc. (*Folk.* I, 213).

Una altra zona de forta vitalitat del mot en tals sentits, és avui el P. Val. En el terme municipal de la capital: «la divisió del camí d'En Cortes era per *trasts*» o sigui trajectes (enquesta del terme, fet per J. G. M. el 1962 per a l'*Onom. Cat.*); ell mateix m'escriu ara que en l'acc. «divisió, en parts, d'un camí, el té per una expressió típica de l'estil municipal del Consell de València; a Mislata, on hi ha el *Carrer del Quint*, vindria de la *séquia del Quint*, i sospita que es tracti d'un '*trast* cinquè' (de via o de canal); ja parlant de vells aqüeductes: «la Secció --- per a reconstruir el tra-